

September 2016

Månadsbladet

Österleden – klarar klimatmålen ännu en stadsmotorväg?

I december förra året kom världens ledare överens om att vi ska försöka klara klimatmålet om endast 1,5 grads ökning av temperaturen. Det var stora ord och stora löften. Vad gör politikerna när de kommer tillbaka till Sverige? Stoppar de planerna på flera stadsmotorvägar kring Stockholm för att istället satsa på kollektivtrafiken? Nej, de gör ju inte det. Arbetet med Förbifart Stockholm går nu in i ett intensivt skede och man planerar även för Österleden. Två miljarder kronor är avsatt till att projektera Österleden. Två miljarder! För projektering. Politikerna är stolta över en cykelmiljard under flera år.

Många av anledningarna till att vi är emot bygandet av Österleden är de samma som mot Förbifart Stockholm. Forskning visar att fler vägar genererar mer trafik. För att biltrafiken ska flyta bättre behöver

antalet bilar bli färre, inte fler. Av klimatskäl, trivsamhet i stan och människors hälsa behöver också biltrafiken minska.

Trafikverket hävdar att det kommer att bli mindre trafik i innerstan. Vi tror snarare att det kommer att bli mer trafik om Österleden byggs. Österleden går i tunnel med 3 filer i vardera riktningen och ansluter i söder till Södra länken och i norr till Norra länken. Den planeras ha två stora trafikplatser för uppfart och infart till stan. Många människor ska in till innerstan till sitt arbete. Med Österleden försvåras satsningen på kollektivtrafiken. Dels eftersom det inte finns hur mycket pengar som helst (hur ska finansieringen se ut?) och dels räknar folk med att kunna ta bilen, trots alla köer.

Vi saknar en övergripande utredning om hur infrastrukturen över Saltsjön, i Stockholms stad och kranskommunerna skulle kunna bli bättre utan satsningar på biltrafiken. Problemet finns här och nu. Om Österleden byggs tar det i alla fall 15 år innan den öppnas. Stora eldrivna färjor, fler bussar med tätare avgångar och bättre cykelbanor skulle kunna vara en del av lösningen redan på kort sikt.

Den 5 oktober anordnar bl a länsförbundet ett seminarium om Österleden på ABF-huset, se info i rutan på nästa sida. Välkomna!

Beatrice Sundberg
Ordförande

KALENDER

8 september	Kansliet flyttar
20 september	Loppis!
8 oktober	Kretskonferens
13 oktober	Styrelsemöte
19 november	Länsträff

KRETSKONFERENS

**Lördag 8 oktober,
kl. 09.30-15.00**

**på Naturskyddsföreningens rikskansli,
Äsögatan 115.**

Senaste kretskonferensen var så otroligt trevlig. Hop-
pas att ännu fler kan komma denna gång! Fler än en
person från varje krets är välkommen.

Deltagare på kretskonferensen är styrelseledamöter i
kretsarna. Kom och dela med er av vad ni har på gång.
Kom med bra tips på aktiviteter och marknadsföring
av dessa. Berätta hur ni gör för att få fler aktiva till
styrelsen eller på vilket sätt er krets värvar medlemmar.
Ta gärna med aktuellt program. Kom och diskutera och
utbyt idéer. Eftermiddagens program är inte spikat i
skrivande stund.

*Inbjudan med program kommer att skickas till kret-
sarnas ordförande/mailbox inom kort!*

Föreningsutveckling;

Stockholmstrafiken och framtiden

Länsförbundet har fått projektmedel från Trafikver-
kets stöd till ideella organisationer till projektet
"Föreningsutveckling – Stockholmstrafiken och
framtiden".

Projektet syftar till att informera våra medlemmar
om det aktuella läget och framtida utbyggnadspla-
ner inom trafikområdena sjöbuss, spårväg och nya
tunnelbanelinjer. Erik Beckman kommer att hålla i
projektet tillsammans med kansliet.

Under våren 2017 kommer det att hållas seminarier
för respektive trafikområde och inbjudan kommer att
gå ut till länets kretsar. Mer information om projektet
kommer framöver.

Österleden dammas av – klarar klimatmålen ännu en ny stadsmotorväg?

Seminarium 1,
Onsdag den 5 oktober, kl 18.00 – 20.30,
Plats: Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Österleden kallas nu "Östlig förbindelse" och Trafikverket pla-
nerar för fullt för en sexfilig motorväg i tunnel mellan Nacka,
Frihamnen och Ropsten. Samtidigt som "Förbifart Stockholm"
just påbörjats. Samtidigt som biltrafiken i Stockholmsregionen
måste minska kraftigt om vi ska klara klimatmålen och lands-
tinget inte klarar nödvändiga investeringar i kollektivtrafiken.
En betydande del av biltrafiken på "Östlig förbindelse"
kommer att ha mål i innerstaden via upp- och nedfarter på
Gärdet/Valhallavägen och vid Ropsten/Lidingövägen. Ökad
trängsel, buller och avgaser. Nationalstadsparken tangeras.
På seminariet får vi höra vad som planeras, hur de berörda
kommunerna tänker, var trafikforskningen står och hur leden
ska finansieras. *Ingen inträdesavgift*

Seminarium 2,
Onsdag den 23 november, kl. 18.00 – 20.30
Plats: Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

På detta seminarium ska alternativen granskas och vi ska
höra var politiken står. *Ingen inträdesavgift*

Arrangörer till seminarierna är ABF, Stockholms
Naturskyddsförening, Naturskyddsföreningen i Nacka,
Naturskyddsföreningen i Stockholms län, Förbundet
för Ekoparken, Klimataktion Stockholm m fl.
Kontakt: Elisabeth Edsjö, 070 324 54 95
elisabeth.edsjo@bostadslaget.se

Månadsbladet — Nyhetsbrev för Naturskyddsföreningen i Stockholms län

En periodisk tidskrift som kommer ut 10 ggr/år och distribueras med e-post till aktiva i Naturskyddsföreningens
kretsar i Stockholms län. **Manusstopp:** den 20:e i varje månad.

Redaktionen: Karin Schmidt red, Erik Beckman, Maria Bergström, Katrin Hammarlund, Beatrice Sundberg.

Regionalt kansli: Norrbackagatan 80, 113 34 Stockholm. Tfn 08-644 52 70

E-post: kansli.stockholm@naturskyddsforeningen.se. Hemsida: <http://stockholms-lan.naturskyddsforeningen.se/>

Ansvarig utgivare:

Beatrice Sundberg
08 644 52 70

UBNR: 21578
(c) Copyright 2009

STORSTOCKHOLMS NATURGUIDER TIPSAR;

SÖNDAG 4 SEPTEMBER

Fåglar vid Fysingen

Den sjön är en av Stockholms läns finaste fågellokaler. Från fågeltornet spanar vi ut över vassarna och flockar av änder, skrakar, gäss och svanar som rastar i sjön på väg söderut. På sjöns nordvästra sida löper Stockholmsåsen med fornlämningar och hålvägar som nöts av fötter och klövar under hundratals år. Ronny Fors guidar. Samling vid Rosersbergs pendeltågsstation (utanför spärarna) kl 11.00. Ca 8 km, 4 timmar

ONSDAG 7 SEPTEMBER - BARNVAGN

Varför är det så bra att vara naturute?

Hösten är en fin tid att vara barn i. Marken är ännu varm och det finns mycket roligt att upptäcka och göra. Alla vackra höstlöv, alla fina stenar. Nu börjar också djuren att förbereda sig för vintern, lägga upp förråd eller krypa ner i marken för att sova. Och precis som det finns vårblommor finns det höstblommor! Bosse Rosén leder denna tur i Nationalstadsparkens eklandskap. Samling kl 12.30 T-bana Universitet och avslut vid Universitetet. Ca 3 km, 3 timmar

SÖNDAG 11 SEPTEMBER

Rudan och Trylen

Rudans naturreservat tar vid där tätorten slutar. Från gräsmarken vid Rudans gård stiger terrängen brant uppåt och på höjderna breder gammal hållmarkstallskog ut sig. Längre ner övergår skogen i blandskog med inslag av glittrande mossar och myrar. Längst i norr ligger den trolska sjön Trylen. Kristin Lundvall leder turen. Samling kl 13.00 vid raststugan, Rudans gård invid Handens pendeltågsstation. Ca 5 km, 3,5 timmar. *Ingen avgift*

SÖNDAG 18 SEPTEMBER

Älvsjöskogen nu skyddad!!!

12.30 sker *invigningen av det nya naturreservatet* Älvsjöskogen med sedvanliga ceremonier och aktiviteter inklusive brassensemble. Brännkyrka hembygdsförening serverar kaffe, saft och bulle och Älvsjö scoutkår grillar korv. Kl. 14.00 leder Anders Tranberg en guidad tur för stora och små ut i reservatet med start vid utegymmet. Ca 1,5 timmar *Ingen avgift*

MÅNDAG 19 SEPTEMBER

Skyfall eller medelhavsvärme?

2015 var det varmaste året i mänsklighetens historia och jordens medeltemperatur fortsätter att öka. Vad beror klimatförändringarna på? Och vad görs i Stockholm för att minska utsläppen av växthusgaser

som bidrar till klimatförändringarna? Följ med Maria Bergström på en klimatvandring från Gamla stan till Humlegården. Vi gör ett antal stopp på vägen och pratar om hur platsen vi besöker idag skulle kunna påverkas och se ut i framtiden på grund av klimatförändringarna. Vi pratar också om vad Stockholms stad gör redan idag för att minska sina utsläpp av växthusgaser och hur arbetet ser ut för att möta och förhindra effekterna av framtida klimatförändringar. Situationen är allvarlig men långt ifrån hopplös!

Samling kl 17.00 intill helikopterplattan, Gamla stans T-baneutgång mot Riddarholmen. Ca 1,5-2 timmar, 3 km. *Ingen avgift*

TORSDAG 22 SEPTEMBER - BARNVAGN

Promenera runt en sjö

Gröndals lilla sjö Trekanten med sitt kringland har en intressant historia, ett spektakulärt miljöskyddsförlutet, en variationsrik natur och en något osäker framtid. Eva Lindberg tar dig runt på barnvagnsvänliga vägar och berättar om platserna och om läget i naturen just nu när flyttfåglarna börjat flytta, bären sedan länge mognat och kloka djur börjat lägga upp ett vinterförråd. Samling kl 10.00 vid tvärbane-hållplats Trekanten. Ca 2 km, 2 timmar

LÖRDAG DEN 24 SEPTEMBER

Telegrafberget till Ällmora träsk, där Strindberg upptäckte skärgården

"Där öppnade sig plötsligt en tavla, som kom honom att frysa av förtjusning." Så beskriver Strindberg sitt första möte med skärgården när han från Telegrafberget blickade ut över fjärdar och holmar. 100 år senare kan vi njuta av samma storslagna utsikt över havet och skärgården. Från Telegrafberget vandrar vi längs lavklädda hållmarker och mossrika granskogar till den lilla sjön Ällmora träsk, trolskt omgiven av branta berg. Terrängen är stundtals kuperad och på sina håll kan stigen vara rätt blöt, så stövlar/grova kängor rekommenderas.

Samling kl 10.15 busshållplats Trinntorp (buss 873 från Gullmarsplan, byte till 819 i Tyresö centrum). Avslut busshpl Solstigen, Ällmora (buss 819). Ca 4 timmar, 5 km. *Ingen avgift*

SÖNDAG 25 SEPTEMBER

Skyfall eller medelhavsvärme?

(*Innehåll se 19 september!*)

Samling kl 15.00 på Mälartorget, T-bana Gamla stan. Guidningen fungerar för personer med funktionsvariation inkl barnvagn. Ca 1,5-2 timmar, 3 km. *Ingen avgift*

Att delta kostar 100 kr, 80 kr för medlem i Naturskyddsföreningen och under 18 år fritt.

Ta med matsäck/fika för turerna över 2 timmar. Bra skor, sköna kläder och gärna kikare! Vandringarna genomförs i alla väder - ingen föranmälan behövs!

Mer information:

www.utinaturen.nu

HÄNG PÅ DU MED!

STHLM Cykelkarneval 18 september, Norrbro (vid slottet)

Från 10:00 Event: Lastcykelmässa, cykelmek, prova på enhjuling och armcykel, foodbikes, cykelhistorisk utställning.

14:00 Start STHLM Cykelkarneval: runt City, Kungsholmen, Vasastan tillbaka till Norrbro.

ca 15:30 Cykelshow på två och ett hjul, cykelsång och massa annan musik, tävling - långsammaste cyklisten.

Läs mer på cykelkarnevalen.com

Ingen anmälan, inga avgifter.

Flytt- LOPPIS!

20 september kl. 15-20
Norrbackagatan 80
(Ring på - vi kommer och öppnar!)

Kom och hjälp oss att tömma lokalen på saker som vi inte kunde ta med oss till vår nya adress. Det är allt från konferensmöbler (se bilden) till mikrovågsugn, garderob, bokhyllor, blomkrukor, brandsläckare, sprillans nya vadarstövlar, bestick, porslin, glas, kåsar, kastruller, gardiner, mattor, facklitteratur, trycksaker, presenter m m.

Mycket saker skänker vi bort. Lite mer värdefulla saker tar vi gärna emot en slant för. Eventuella intäkter går till att täcka en del av flyttkostnaderna. **Välkommen att fynda!**

Nu blir kretswebbarna ännu bättre!

Kretswebbarna har uppdaterats med några nyheter:

AKTIVITETSKALENDERN.

Nu finns en ny kalenderwidget på kretswebbarna där det nu går att göra sitt eget urval av kretsar, län, arbetsområden och kategorier. För att man ska kunna använda den nya aktivitetskalenderwidgeten måste man manuellt byta ut den på sin kretswebb. Se hur man gör i "Uppdaterad redaktörsmanualen för kretswebbarna" som finns på Naturkontakt.

BLI MEDLEM -KNAPPEN

Det finns nu nya "Bli medlem"-knappar på alla kretsars sajter som länkar till "bli medlem"-sidorna på riks-webben. Det ger alla besökare en enkel och enhetlig upplevelse av oss som en medlemsorganisation. På startsidan ligger knappen under sidhuvudet och på övriga sidor ligger den ovanför sidfoten och har lagts in centralt för att kretsarna ska slippa underhåll. (Det innebär att kretsarna inte behöver göra något!)

WORKSHOP!

Under senhösten / början av vintern kommer jag att anordna en workshop för webb-redaktörer i länets kretsar. Här kan vi få senaste nytt från webbansvariga på rikskansliet (Gert och Johanna) och även ställa frågor, jämföra och dela erfarenheter och tips med varandra. Återkommer om detta i nästa nummer!

Karin Schmidt,
kommunikatör

Bli Natursnoksledare!

Har du upptäckarlust och gillar att vara ute med barn? Du behöver inte vara expert, biolog eller lärare för att bli Natursnoksledare hos oss.

Som Natursnoksledare är du välkommen på våra uppskattade utbildningar. Vi erbjuder kurser och träffar runt om i landet. Syftet är att ge kunskap och inspiration. Minst lika viktigt är att Natursnoksledare ska få träffa andra Natursnoksledare och utbyta erfarenheter och tips. Kurserna hålls utomhus av erfarna utomhuspedagoger.

Planerade utbildningar 2016 i närområdet:

- Uppsala 1-2 oktober
- Tyresö 22-23 oktober

Har du frågor? skriv till:
natursnokarna@naturskyddsforeningen.se.

Eva Lindberg
verksamhetsledare för Natursnokarna

Naturkalendern i Stockholms län

September 2016

Utdrag ur program från Naturskyddsföreningens kretsar i Stockholms län.
Fler aktiviteter finns på respektive krets hemsida

Silverstreckad pärlmorfjäril. Foto: Hasse Andersson

Lördag 3 september

Fjärilar och gräshoppor

Urban Wahlstedt visar oss fjärilar, gräshoppor, skalbaggar och allt annat som kryper eller flyger i Salem-Rönninge. Tag med en ordentlig matsäck. Om du vill veta vart vi ska så kontakta Hans Terelius veckan innan.

Samling på parkeringsplatsen söder om Rönninge station kl. 10.00. Kontakt: Hans Terelius, hans.terelius@gmail.com, tel. 530 303 90.

Botkyrka-Salem

Dyviks Lövängar - höstslätter

Efterslätter med lie och räfsa av vissa högvuxna partier som djuren inte betat av. Samling vid redskapsboden väster om Dyviksmåren kl. 10. Vi håller på till ca 16.

Du är mycket välkommen att delta i årets verksamhet - antingen Du vill lära Dig mer om kulturlandskapets traditionella vård och ekologi eller om Du bara vill få meningsfull och trevlig motion genom en aktiv miljövårdsinsats. Det blir nu 31 år sedan arbetsgruppen började återställa det mycket artrika och vackra lövängsområdet. Redskap finns på plats. Medtag arbetshandskar.

Arbetet på lövängarna sker på egen risk för deltagare över 18 års ålder. För yngre deltagare sker arbetet under målsmans/lärares ansvar. Kontakt: Harald Berg 08-770 70 61 eller Ulf Johansson, 08-712 09 68

Tyresö

Söndag 4 september

Svampens dag, i en närliggande skog

Sveriges Mykologiska Förening har arrangerat "Svampens dag" sedan 2008 och den 4:e september är det dags igen. Än så länge vet vi inte hur hösten 2016 blir men vi hoppas hitta några spännande svampar att plocka eller bara titta på. Ta med matsäck, svampkorg och gärna svampbok. Stövlar eller kängor rekommenderas.

OBS! Anmälan till någon av kontaktpersonerna Per-Ola Björn, 070-323 67 09 eller Linda Irebrand, 070-331 66 16 så vi kan planera gemensam transport.

Samling kl. 10.00 på parkeringen vid Bro C (delen närmast Enköpingsvägen) för samåkning.

Upplands Bro

Bergianska trädgården

Vi samlas vid informationstavlan vid Bergianska trädgårdens entré kl. 12.00. Vi vandrar genom parken och tittar efter senblommande perenner och buskar. I augusti brukar det oftast finnas många blommande växter igen, efter att ha varit lite tomt under juli. Vi går förbi Italienska terrassen och tittar på utsikten över Brunnsviken, för att sedan gå vidare via Japanska dammen.

Efter vandringen intas medhavd kvällsfika. Anmälan till Lotta Falge, lotta_falge@hotmail.com eller tel 070-887 23 37.

Haninge

Natursnokarna:

Tjäderstigen & Nationalparkernas hus

I Tyresta nationalpark finns den största och finaste urskogen söder om Dalälven, gott om vandringsleder och attraktiva rastplatser. Vi planerar att gå Tjäderstigen. På elva platser finns något extra att göra eller fundera på, ett spindelnät att klättra i, en skattkista med mera! Om man vill kan man vid starten ta ett häfte med frågor. Utefter stigen finns bokstäver som bildar det hemliga lösenordet. Avslutning i Nationalparkernas hus. Ca 2,5 tim. Se mer på www.tyresta.se.

Samling: Nationalparkernas hus. Lämplig buss är 807 klockan 10.13 från Gullmarsplan, byte i Brandbergen. Kolla för säkerhets skull www.sl.se. Info: Cecilia Renger, 076-568 80 30, cecilia.renger@gmail.com

Söderort

Lördag 10 september

Mitt Tallheden i höstskrud

Kjell Hedberg, mycoloist, kommer att guida er till ett landskap fullt av tusenåriga gamla träd, sällsynta arter och områden. Vem vet om vi kanske hittar en och annan goliatmusseron på vägen? Ta med: Fika och kläder efter väder. Kjell Hedberg, mycoloist, kommer att guida till ett landskap fullt av tusenåriga gamla träd, sällsynta arter och områden.

Samling kl. 10.30, Visättra sportcenter, p-platsen. Kontakt: Kjell Hedberg, 070-590 11 43

Huddinge

Goliatmusseron. Foto: Tom Sävström

Lördag 10 september forts.

Svamptramp

Vi hoppas på en rik svampsäsong den här hösten. Våra duktiga svampkännare hjälper oss att skilja på vad vi kan äta och inte. Plocka gärna med dig svampar du undrar över. Ta med matsäck/fika.

Samling kl. 13, vid Friluftsförbundet's torp Embarsboda i Rävsta. Kontakt: Gunnel Petersson, 073-076 91 38.

Sigtunabygden

Geologins dag i Tegelhagsskogen

På Geologins dag ordnar Naturskyddsforeningen i Sollentuna en spännande geologisk upptäcktsfärd i vårt minsta naturreservat. En geologisk vandring där vi tittar på bergarter och mineral, lämningar från den senaste istiden och landhöjningens påverkan på landskapet. Guide är Herbert Henkel. Vandringen tar ca 3 timmar. Ta med matsäck och kläder efter väder.

Begränsat antal deltagare. Anmälan senast fredag den 2/9 till Herbert, 08-754 18 19 (Herbert) eller herberthenkel@telia.com.

Samling kl. 10:00 vid Silverskogens förskola, Tegelhagsvägen 22. Närmaste busshållplats är Silverdals kapell (bl.a. linje 607 och 178), följ sedan Tegelhagsvägen förbi kolonilotterna till förskolan.

Sollentuna

Svampvandring i Runbyskogen

Vi samlas 10:00 vid Runbyskolan, högstadiets matsal för en ca tre timmars vandring i olika delar av Runbyskogen. Vi hoppas att hitta många ätliga svampar i de rika markerna uppe i skogen. Vi kommer även att titta på svampar som kan förväxlas med ätliga för att se hur man kan skilja de ätliga från deras dubbelgångare. Ta gärna med matsäck. Ingen föranmälan behövs.

Väsby

Helgen 10-11 september

Med havskajak till Kläppen

Följ med på en paddling från Kapellskärs till Kläppen längst ut i Söderarms skärgård, där vi övernatrar i föreningens stuga. Det kommer att bli en oförglömlig tur med fina strandhugg i ytterskärgårdsnaturen och massvis med sträckande fågel. Det är en rejäl tur på drygt 20 km per dag som kräver paddlingsvana. Är du nybörjare så gå en paddlingskurs innan! Kajaker finns att hyra. Turen ställs in eller ändras om det är ostadigt väder.

Anmälan till Per Bengtson, per@gronide.se, 0709-46 88 51. Turen genomförs i samarbete med Friluftsförbundet och ledare är Jan-Olof Andersson.

Roslagen

Söndag 11 september

Tre vatten i Saltsjöbaden

Vi tittar på naturen vid stränderna till Baggensfjärden, Vårgårdssjön och Erstaviken. Vi får veta hur det är under ytan, t.ex. vilka fiskar och alger som finns. Vidare hur det är med fågellivet och vad bestämmelserna för naturreservatet säger. Vi berättar också om idén bakom provodlingen av musslor. (Ca 4 tim).

Vi samlas vid P-platsen vid Älgöbron i Saltsjöbaden kl. 10.00. Man kan åka Saltsjöbanan till Solsidan där buss 458 mot Älgö avgår klockan 9.50. Stig av bussen vid Kanalen. Därifrån är det en kort promenad över bron. Ledare: Charlie Wijnblad, charlie.wijnblad@naturskyddsforeningen.se. Ta med matsäck. Ta på: Grova skor eller stövlar (terrängen är lite besvärlig)

Nacka & Saltsjöbaden

Söndag 18 september

Slätter på Mar'n

Hjälp till och gör en viktig och rolig naturvårdsinsats när vi slår och räfsar Mar'n, ett av de artrikaste rikkärren i kommunen, som ligger på Väddö nära Senneby. Du behöver inga förkunskaper, men ta gärna med räfsa eller lie om du har. Efter slättern, som tar ett par timmar, fikar vi vid de vackra klipporna ut mot Ålands hav. Samling vid Senneby trädgård kl 10.00. medtag fika, stövlar och oömma kläder. Om vädret är ogynnsamt kan datumet ändras. Föranmälan till Dan Johansson, dan.johansson@worldnet.se, 070-392 78 89.

Roslagen

